

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 13809/2023
14.06.2023. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, Марије Терзић и Зорана Хаџића, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Новица Ничић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Привредни суд у Лесковцу, коју заступа Државно правобранилаштво – Одељење у Лесковцу, ради накнаде имовинске штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гжрр 10/23 од 12.01.2023. године, у седници одржаној 14.06.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гжрр 10/23 од 12.01.2023. године и предмет **ВРАЋА** том суду на поновно одлучивање о жалби тужене.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лесковцу Прр1 1043/20 од 03.03.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле и обавезана је тужена да јој на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року исплати на име ненаплаћеног потраживања у поступку стечаја Ст 101/2010 пред Привредним судом у Лесковцу, утврђеног закључком о признатом потраживању, а која је утврђена решењем Привредног суда у Лесковцу Р4 Ст 2620/17 од 13.11.2017. године износ од 656.377,34 динара са законском затезном каматом на износ главног дуга од 418.159,27 динара почев од дана подношења тужбе 13.02.2019. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужилци исплати трошкове парничног поступка у износу од 78.400,00 динара, а ако их не плати у парционом року, обавезана је да на досуђени износ трошкова плати законску затезну камату почев од дана падања у доцњу до исплате.

Апелациони суд у Нишу је пресудом Гжрр 10/23 од 12.01.2023. године, ставом првим изреке, преиначио пресуду Основног суда у Лесковцу Прр1 1043/20 од 03.03.2022. године, тако што је ставом другим изреке, одбио тужбени захтев којим је тужилца тражила да суд обавезе тужену да јој на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року исплати износ ненаплаћеног потраживања у поступку стечаја Ст 101/2010 пред Привредним судом у Лесковцу, утврђеног закључком о признатом потраживању, а која је утврђена решењем Привредног суда у Лесковцу Р4 Ст 2620/17 од

13.11.2017. године, од 656.377,34 динара са законском затезном каматом на износ главног дуга од 418.159,27 динара почев од дана подношења тужбе 13.02.2019. године до исплате, као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезана је тужилца да туженој надокнади трошкове парничног поступка у износу од 27.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилца је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку-ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23), Врховни суд је оценио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Привредног суда у Лесковцу Р4 Ст 2620/17 од 13.11.2017. године, усвојен је приговор тужилце као предлагача и утврђено је да јој је повређено право на суђење у разумном року у предмету тог суда Ст 101/10, те је наложено поступајућем судији да предузме мере како би се стечајни поступак окончао у најкраћем року. Стечајни поступак је вођен над стечајним дужником „Retex“ а.д., отворен је решењем од 21.01.2011. године, а окончан решењем од 13.03.2018. године и настављен према стечајној маси. Стечајни дужник је по правној форми био акционарско друштво. Тужилца је у поступку стечаја признато потраживање у укупном износу од 656.377,34 динара, од чега на име главног дуга 418.159,27 динара и на име законске затезне камате 238.218,07 динара, сврстано је у трећи исплатни ред а утврђено је пресудама Општинског суда у Власотинцу П 1020/06 и П 360/06 и пресудом Гж 758/10. Наведене пресуде односе се на потраживања тужилце из радног односа код стечајног дужника. Потраживања нису наплаћена. Стечајни дужник је од 03.11.2003. године имао као осниваче друга правна лица.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да тужилца има право на накнаду имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року у висини признатог потраживања у стечајном поступку, сходно члану 32. став 1. Устава Републике Србије и члану 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року којим је предвиђена објективна одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом овог права, те члану 172. Закона о облигационим односима. Потраживање тужилце је из радног односа према стечајном дужнику као правном лицу које је пословало са већинским друштвеним капиталом те стога постоји одговорност тужене да тужилца накнади претрпљену штету.

Другостепени суд је преиначио пресуду првостепеног суда и одбио тужбени захтев тужилце са образложењем да одговорност тужене за имовинску штету која је настала услед повреде права на суђење у разумном року, у висини ненаплаћених потраживања која потичу из радног односа а која су утврђена у стечајном поступку, постоји само у случају када је стечајни дужник привредно друштво које је пословало са већинским друштвеним или државним капиталом, а што овде није случај. Овакав закључак другостепеног суда заснован је на чињеници да су извршне исправе из којих потичу потраживања тужилце донете 2006. године, а стечајни дужник тада није био у већинском друштвеном или државном капиталу, будући да су решењима од 03.11.2003. године и 26.11.2004. године, као оснивачи овог друштва били уписани најпре „Euro Тобасо“, а потом „Walpole BG“. На такав закључак упућује и чињеница да је стечајни управник био физичко лице, а не Агенција за лиценцирање стечајног управника.

По оцени Врховног суда, основано се у ревизији указује да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Одредбом члана 31. став 1. Закона о заштити права на суђење у разумном року, прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у року од једне године када је стекла право на правично задовољење. Одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна, а што је прописано одредбом члана 31. ств 3. тог закона.

Стога тужена одговара за штету када бивши запослени у привредном друштву са већинским друштвеним или државним капиталом, без своје кривице, није наплатио своје новчано потраживање из радног односа, а правноснажим решењем је утврђено да му је у том поступку повређено право на суђење у разумном року.

У конкретном случају, утврђењем повреде права на суђење у разумном року тужила је стекла право да захтева од тужене накнаду материјалне штете у висини признатог а ненаплаћеног потраживања у стечајном поступку. Свако новчано потраживање досуђено правноснажном судском одлуком улази у имовину повериоца, па свако неспровођење извршења судске одлуке којом је то потраживање досуђено, представља повреду права на мирно уживање имовине зајамчено чланом 58. став 1. Устава Републике Србије.

Међутим, у овој правној ствари није разјашњења одлучна чињеница а то је структура капитала стечајног дужника у моменту настанка потраживања тужиле по извршним исправама из 2006. године. Из исте исправе – потврде Агенције за привредне регистре од 01.02.2021. године нижестепени судови изводе супротне закључке о структури капитала стечајног дужника, при чему ни првостепени, ни другостепени суд нису утврдили време настанка потраживања тужиле, а који моменат је релевантан јер се спрам тог момента утврђује да ли је реч о стечајном дужнику са већинским друштвеним односно државним капиталом и следствено томе да ли остоји одговорност тужене за штету.

У поновном поступку, другостепени суд ће имати у виду примедбе изнете у овом решењу, па ће донети нову и закониту одлуку.

Из напред изнетих разлога, применом члана 416. став 2. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**